

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

**KRESEBNÝ CYKLUS
NA LITERÁRNÍ TÉMA
O ČERVENÉ KARKULCE**

Markéta Smékalová

Plzeň 2014

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Ilustrace a grafika
Specializace Kniha a tvarování papíru

Bakalářská práce

**KRESEBNÝ CYKLUS
NA LITERÁRNÍ TÉMA
O ČERVENÉ KARKULCE**

Markéta Smékalová

Vedoucí práce: doc. ak. mal. Mikoláš Axmann
Katedra výtvarného umění
Fakulta umění a designu Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2014

Zde vložit oficiální zadání

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů.

V Plzni dne 22. dubna 2014

Markéta Smékalová

Obsah

1	Mé dosavadní dílo v kontextu specializace	1
2	Téma a důvod jeho volby	3
3	Cíl práce	4
3.1	Cílový subjekt a jeho psychologie	4
3.2	Cílený efekt	5
4	Proces příprava	7
4.1	Volba literární předlohy	7
4.2	Teoretická příprava	7
4.3	Technické rozvrhnutí	8
5	Proces tvorby	9
5.1	Ilustrace	9
5.2	Kulisy a loutky	9
6	Technologická specifika	11
7	Popis díla	12
8	Přínos práce pro daný obor	13
9	Silné stránky	14
10	Slabé stránky	15
11	Seznam použité literatury	16
12	Resumé	17
13	Obrazová příloha	18

1 Mé dosavadní dílo v kontextu specializace

Ke své specializaci jsem hledala cestu velmi dlouho. V pracovních činnostech na základní škole jsem patřila mezi beznadějně případy, nůžky mi byli půjčovány jen pod přísným dohledem a když jsem vzala do ruky lepidlo, vyhýbaly se mi děti na pár metrů. Má vášeň tkvěla jinde. Již od prvních chvil, které vypátrám ve své paměti, jsem trávila čas v nějakém smyšleném příběhu. Probíhal mi před očima společně s mým "reálným" životem. Někdy spolu úzce souvisely, někdy byl jeden únikem z druhého a někdy jsem nevěděla, který je který. Co jsem na nich milovala bylo tvoření nových skutečností, sama ze sebe jsem dávala vzniknout všemožným smyslům a nesmyslům.

Pak jsem objevila knihy a nekonečný prostor v nich. Bylo to tak obohacující, jenže pro nespoutanou dětskou mysl zároveň dosti omezující. Najednou jsem měla pro svůj svět pevně daný scénář. Nehodlala jsem se však knih vzdát, a tak jsem své představy jednoduše zkoncentrovala na vjemy a dojmy z výtvorů cizích lidí. Receptivní přijímání světa mi ale nebylo dost. Potřebovala jsem tvořit! A tak jsem začala své vize zhmotňovat. Bez jakýchkoliv zásluh se mi od spisovatelů dostalo tolik inspirace a prožitků, že jsem považovala za nutné něco vrátit. Chtěla jsem vdechnout jejich dílu život.

Začala jsem kreslit, ilustrovat představy, které ve mě vyvolávaly náhodné útržky slov v mém okolí - kousky nudného učitelčina výkladu, agresivní slogan z reklamy na šunku, půvabné verše básně a nemravné škrábanice ze dveří záchodku. Vize v mé hlavě byly přísně vykresleny a definovány, ale jakmile jsem je vypustila na papír, zvlčily! Rozhodla jsem se vyhledat odbornou pomoc a přihlásila se na obor Ilustrace a grafiky, specializace Knižní vazba. Považovala jsem to za ideální volbu, konečně jsem měla možnost se vlastním způsobem aktivně podílet na tvorbě knižního světa.

Na škole jsem vytvořila svou první knihu. Okamžitě mi řemeslo přirostlo k srdci, ale stejně jsem ve svých klauzurních pracích vždy od klasické formy trochu utíkala. Pěkné, pevné kodexové knížky mi stačilo dělat komerčně, mimo školu. Zato v ateliéru jsem se snažila pokaždé vytvořit něco hravého, interaktivního a originálního.

V prvním ročníku jsem zkoušela experimentovat s paperartem. Fascinovala mě myšlenka čtenářského zásahu do knihy. Mnou výtvarně zpracovaný

příběh si mohl kdokoliv rozpohybovat a přivést k životu. Dále jsem na téma rozečtený příběh udělala knihu tvořenou šesti knihami, kdy každá z nich svou existencí přerušuje příběh té první a čtenář se tímto nečtením paradoxně propadá hlouběji do četby. Stále jsem ráda vymýšlela nové způsoby pojetí zadání. Téma krajina mě inspirovalo k usilovnému studiu krajiny mé tváře, po němž jsem spojila teoretické znalosti anatomie a technických rysů s výtvarným talentem a vytvořila technický rozbor mé tváře.

Přála bych si, aby každá moje práce obsahovala prvky humoru a poskytovala čtenáři možnost vlastního přičinění. Věci by se měly používat a já bych byla nerada, aby mnou vytvořené dílo bylo jednou projeto očima a pak odloženo do skříně. Chtěla bych, aby se mé knihy spíše prožívaly než četly. To nejlépe vyjadřují poslední dvě klauzurní prací mého bakalářského studia. První je na téma meditace, čtenář si ji může rozložit do obrovského kruhu kolem sebe a hrát si - s ní i na ni. Vytvořila jsem ji z předmětů denní potřeby, které, často nikým nepovšimnuté, poskytují vizuální, hmatový, sluchový a v některých případech i čichový zážitek. Kniha se tak dá vnímat všemi smysly. Poslední klauzurní práce se zaměřuje na další smysl - chuť. Téma bylo prostorová kniha pro . . . , a tak jsem se rozhodla dovést svou myšlenku prožití do extrému a svou knihu jsem upekla ve formě voňavých sušenek.

Mé dosavadní dílo v kontextu specializace by se určitě dalo popsat jako různorodé, ale věřím, že pár věcí měly všechny mé práce společné. Vždy jsem se snažila své dílo uchopit jako formu k vyjádření nějaké mé osobní myšlenky. Vždy jsem myslela na čtenáře a dělala jsem vše pro to, aby si čtení užil a něco si z něho odnesl. A vždy jsem vymýšlela vlastní způsob sdělení a snažila se o humor a hravost.

2 Téma a důvod jeho volby

”Neholedbejme se svou básnickou fantazií - na dětskou fantazií nestačíme.”

František Hrubín

Moje nejoblíbenější hračka v dětství byl kus pařezu. Jmenoval se Ote-sánek a byl dlouhé roky mým věrným přítelem. Dětská fantazie mě nikdy nepřestane fascinovat - je s lehkostí oproštěna od pout schematismu, logiky, konvencí a pravidel. V každém člověku vře bohatý vnitřní svět, jenž má-lokdo ho umí vyjádřit v tak ryzí čistotě, jak to denně bezděky dělá většina dětí. Měli by jsme si každý hýčkat své vnitřní dítě, aby se nezalklo ze vši té dospělácké hořkosti. Ale také by jsme se měly starat o ty, co stále ještě dětmi jsou a umožnit jim být jimi naplno a dostatečně! At' mají v životě z čeho vycházet.

Jako téma jsem si zvolila kresebný cyklus na literární téma. Věděla jsem, že budu vycházet z techniky kresby a že chci zpracovat jednu konkrétní po-hádku. O bakalářské práci jsem začala přemýšlet docela brzo a tudíž jsem měla jasný cíl. Rozhodla jsem vytvořit něco prakticky použitelného, žádné umělecké dílo, které nikomu neudělá radost a které je určené jen do portfolia a k založení do archivu.

Takže jsem si za cílovou skupinu zvolila dětské publikum, u nějž máme jistotu, že dobře udělané dílo nezůstane neohmatáno a neožuzláno. Vzhledem k mé specializaci jsem chtěla vycházet z knihy a tu pak rozšířit na objekt na pomezí knihy, divadla a hračky. Dítě by tak dostalo možnost vstoupit do světa příběhu a ten prožít, změnit či rozšířit. Mou prací bylo vytvořit pro dítě adekvátní prostor v němž by mohlo provozovat své hry.

3 Cíl práce

3.1 Cílový subjekt a jeho psychologie

Cíleným subjektem mé bakalářky je dítě. Tento pojem však nutně potřebuje konkretizovat. Člověk během svých prvních let prochází divokým a obdivuhodným procesem růstu. Grafická křivka schopnosti mentálního vývoje lidského jedince by se dala zjednodušeně představit jako strmě klesající hyperbola. Je skoro k neuvěření, jakých pokroků dosáhne dítě za první dva roky. Začínajíc čistě na senzomotorické úrovni je denně vystavováno nekonečnému množství vjemů a podnětů, pro něž si musí vytvořit soubor poznávacích podstruktur.

A od druhého roku se konečně začne vyvíjet určitá forma pochopení, v dětské hlavě dostávají předměty trvalou formu a jsou jim přisuzovány vztahy a souvislosti. Formuje se semiotická či symbolická funkce, která je pro mou práci stěžejní. Během nástupu semiotické funkce pozorujeme u dítěte schopnost vyvolat představy nepřítomného předmětu či děje. Začíná s oddálenou nápodobou¹, která je považována za počátek představy. Napodobování se dále přirozeně vyvíjí v symbolickou hru a vytváří se schopnost přisuzování druhotného významu.

Nápodobou dítě vstřebává okolní svět a oživuje schémata, viděna v okolí. Uvedla bych příklad ze zdroje (8):

Holčička jenž se před časem všemožně vyptávala na mechanismus zvonů, který pozorovala o prázdninách na staré vesnické zvonici, zůstala jednou nehybně stát u stolu svého otce a vyluzovala hluboké zvuky. "Víš, ty mě trochu rušíš, vidíš přece, že pracuji." "Nemluv na mě," odpověděla dívenka, "já jsem kostel."

Dítě se nedovede s okolím vypořádat jen ve své mysli, nerozebere si situaci a nedojde k logickým závěrům. Jeho prostředkem se stává symbolická hra, v níž je pánem situace. Skrz herní prožitek se snaží dojít pochopení. Vrcholu této fáze dosahují děti ve věku mezi 2-3 a 5-6 lety.

Volně pak přecházejí ke hře konstruktivní, kterážto si ponechává prvky

¹napodobování nepřítomné předlohy

symbolismu, avšak je v ní již uplatněna vlastní tvořivost a hledání řešení problémů. Dítě si tvoří svůj svět v němž je hlavním dirigentem. Může zde simulovat různé konfliktní situace a vztahy, s nimiž se není schopno v reálném životě vypořádat. Příklad ze zdroje (8):

Dojde-li k nějaké banální scéně u oběda, dítě ji jistě bude za hodinu nebo za dvě reprodukovat ve hře s panenkou, určitě najde šťastnější řešení a buď bude na panenku rozumněji výchovně působit, než působili rodiče na ně, nebo zahrne do hry to, co mu sebeláska bránila připustit u stolu (např. dojedení talíře polévky, kterou má rádo - to je ostatně snadnější, protože polévku symbolicky sní panenka).

Vycházejíc ze znalosti různých fází psychologického vývoje dítěte jsem se svou bakalářku rozhodla cílit na věkovou skupinu 6-12 let.

3.2 Cílený efekt

Dítě vyrůstá ve světě, který mu nepatří, kterému nerozumí a který je mu cizí. Je nuceno se svými zájmy a chováním přizpůsobovat již existujícím sociálním pravidlům. Stále se snaží něco a někoho dohnat, tápe ve tmě a jeho činy jsou často nepochopeny a trestány. Zcela automaticky u něj vyvstává potřeba jistoty. Potřebuje prostor, kde by se mohlo věnovat hledání a uchopení vlastního já, bez podřizování se matoucím a zatěžujícím schématům dospělého světa.

Reagovat na tuto potřebu se stalo cílem mé práce. Rozhodla jsem se vytvořit divadelní prostor, jemuž by dítě mohlo vládnout. Divadlo je velmi prospěšné pro vývoj dítěte. Děti mají zázračnou schopnost vcítování se. Prožívají dobrodružství za hrdinu, brání dobro a řeší konflikty. Snadno se jim skrz dobře vystavěný příběh přiblíží základní morální aspekty života a získají tak představu o mezilidských vztazích. Dítě takto pasivně konzumuje sdělení a jediné, co mu zbývá, je vlastní interpretace. Rozhodně nechci tvrdit, že je to špatně. Jen bych ráda nabídla alternativu.

Dítě je báječný tvor plný nápadů a tvořivosti. Vidí svět tak, jak má být, a ne tak, jak je. Myslí svobodně a je schopno spojit cokoliv s čímkoliv a najít v tom svůj smysl. Mám pocit, že se na to trochu zapomíná. Vyrábí se báječné hračky - umí mluvit, kakat, tancovat, svítí a blikají, stačí se jen

před ně posadit a zábava může začít. Obrovské procento dětské zábavy má receptivní formu - dítě nemusí nic samo vytvářet a vymýšlet. Přijde mi to škoda. A dětem podle mě taky. Alespoň do určitého věku, než je technický svět zcela pohltil, můžeme vidět jak děti přetechnizované hračky odmítají, považují je za cizí předměty, které nemají místo v jejich herním světě.

Mnou vytvořené divadlo je zcela v rukou majitele. Ten dostane k dispozici sérii scénických obrazů z nichž si vytvoří vlastní pohádkový svět. Díky jednoduchému technickému řešení jej sám dovede rozšiřovat. V tomto prostoru může odehrát svůj příběh a zrealizovat své vnitřní představy. V rámci symbolicko-konstruktivní hry dítě může vyjádřit mnoho emocí a myšlenek, které verbálně nelze jednoduše postihnout. Mé divadlo není určeno pro loutkovodče a diváky, tyto role jsem spojila. Dítě může hrát samo se sebou, personifikovanými loutkami vytvářet konflikty a zápletky a pak se je snažit rozřešit. Také si může hrát více lidí zároveň, třeba se může ke hře přidat rodič, kterému se tak dostane šance žít ve světě dítěte, s jeho pravidly a pod jeho taktovkou.

V mém divadle se dítě může zmocnit skutečnosti!

4 Proces příprava

4.1 Volba literární předlohy

Byla jsem již od začátku rozhodnuta dělat divadelní objekt vycházející z jedné pohádky¹. Takže prvním přípravným krokem pro mě bylo vybrat tuto pohádku. Přečetla jsem mnohé sbírky. Nechtěla jsem se uzavírat žádným možností - zkoušela jsem pohádky z celého světa, pohádky krátké pár vět, i ty co vydaly na celou knihu. Musím říci, že to byla velmi poučná studie. Některé pohádky mě popravdě vyvedli z míry (6) a většina mě inspirovala. Ilustrace byly bohužel většinou zklamáním, ale zase mě motivovaly k usilovnější vlastní tvorbě.

Po ujasnění základních preferencí, jsem zvolila velice známou pohádku O Červené karkulce. Její volba je pro mě podložena hned několika důvody. Potřebovala jsem předlohu všeobecně oblíbenou, kterou má v paměti uložena většina dětí. Z takového příběhu totiž budou moci svobodně a snadno vycházet. Tím, že se budou pohybovat v dobře známém prostředí, můžou bez zábran začít vytvářet vlastní modifikace. Dále jsem potřebovala pohádku dostatečně dlouhou, probíhající v dostatečně bohatém prostředí a s dostatečným počtem postav, aby mělo dítě adekvátní prostor ke hře. A zároveň nesmělo divadlo ztratit na uchopitelnosti. Samotná pohádka mi přirostla k srdci svou civilností. Většina postav je realistická (včetně antropomorfního vlka) a i dnešnímu člověku velice blízká. Pět postav je schopno vytvořit komplexní síť vztahů, motivací a konfliktů. Prostor, ve kterém se děj odehrává, poskytuje velkou rozmanitost a flexibilitu v představitelně reálném prostoru. Mně osobně na Červené karkulce fascinuje překvapivá syrovost spojená s prostotou a uvěřitelností postav.

4.2 Teoretická příprava

Další složku mé přípravy tvořilo teoretické poznání. O psychologii dítěte jsem se nikdy dříve z vědeckého hlediska nezajímala a musím přiznat, že mě překvapila komplexnost vědeckého zpracování tohoto tématu. Z vědomostí v li-

¹při teoretickém komerčním použití by na tento objekt měly navazovat doplňkové předměty, vycházející z dalších pohádek

teratuře nabytých jsem vycházela při volbě cíleného subjektu a tvorbě celého díla. Mnohé věci jsem intuitivně vytušila, ale bylo potřeba si vědomosti uspořádat a vytvořit jasný cíl své práce.

4.3 Technické rozvrhnutí

Dalším přípravným krokem bylo ujasnění si techniky a výsledné podoby díla. V rámci mnou zvoleného tématu (Kresebný cyklus) jsem se s vedoucím práce domluvila na vytvoření 12-ti ilustrací k dané pohádce. Také mi byl určen formát B2, což pro mně znamenalo velký krok k překonání, neboť jsem dosud v kresbě sotva dosáhla adekvátního pojednání formátu A4¹.

Vycházejíc z formátu jsem si zvolila techniku kresby olejovým pastelem. Ta vyžaduje větší plochu působnosti a svou sytou barevností se zcela hodí pro dětského čtenáře. S touto technikou a s prací s barvami mám jen skrovné zkušenosti, přesto jsem byla ochotna pojmout bakalářskou práci jako příležitost k překonání sebe sama. Rozhodla jsem se vystoupit ze své komfortní zóny a přijmout rizika s tím spojená.

¹vyjma předmětu figurální kresby, což považuji za specifickou tvorbu

5 Proces tvorby

5.1 Ilustrace

Prvním krokem tvorby bylo řešení ilustrací. Kulisy a loutky mohly vzniknout až v návaznosti na hotové kresby.

Nejprve jsem si našla co nejvíce variant zvolené pohádky, abych vybrala tu nejlepší, nebo spíše to nejlepší v každé z nich. Dále jsem zvolila několik stěžejních vyprávěcích momentů, které jsem považovala za vhodné ke kresebnému zpracování. Pak přišel dlouhý proces hledání správného výtvarného přístupu, jež provázelo mnoho zamítnutých návrhů a ještě více kompromisních řešení.

Neměla jsem za cíl experimentovat s technikou, chtěla jsem ji zkusit zvládnout a důstojně uchopit. Pohádka je pro mě dílo nepřímo spadající pod magický realismus a ilustrace k ní jsem tomuto podřídila. V rámci ilustrovaných scén jsem vždy pracovala se světlem. Využila jsem syté barevnosti olejových pastelů a temné atmosféry Červené karkulky. Barevnost podkladu jsem volila s ohledem na atmosféru jednotlivých scén. Použila jsem černou na drastické, špatně osvětlené scény a pískovou na civilní scény v jasném světle.

5.2 Kulisy a loutky

Jakmile jsem měla jasný a jednotný styl, bylo možné se pustit do tvorby finálního objektu. V průběhu teoretické přípravy jsem neustále hledala formu, jež by nejlépe splnila vytyčený cíl. Můj původní plán byl vytvořit knihu, jež by souběžně vyprávěla pohádku a byla transformovatelná na jednotlivé dějové scény, v nichž by mohl příběh rukou dítěte či rodiče ožít. Byla jsem s tímto řešením spokojená a technicky mi vše do sebe zapadalo, ale při procesu teoretické přípravy jsem zjistila, že můj nápad již měli i další osoby(10). Jelikož mi nepřišlo, že bych je mohla dostatečně překonat, rozhodla jsem se přijít na nové řešení. Opustila jsem koncept knihy a vytvořila objekt na pomezí hračky a divadla. Cílím na dítě, nacházející se v momentě, kdy přerůstá z diváka a konzumenta v tvůrce a pána situace. Již není třeba zavedeného, černě na bílém napsaného scénáře. Vycházejíc z paměti a především z vlastní představivosti, je dítě schopno samo seskládat svůj divadelní prostor a v něm

příběh.

Dalším krokem bylo vytvořit kulisy a loutky. Zvolila jsem materiál dřevité lepenky a z něj řezáním a kresbou vytvořila varianty prostředí, v němž se příběh odehrává. Ctíc materiál jsem vytvořila loutky a nakonec dodatkové rekvizity. Mým teoretickým záměrem je, aby dítě a rodič následně pokračovali v mé práci, dodělali si další prostředí a tím rozšířili škálu hratelných příběhů (ačkoliv i s málem je dítě schopno vytvořit bohatý a pestrý příběh). Proto jsem se snažila o jednoduché technické řešení, které se dá snadno reprodukovat.

6 Technologická specifiká

Divadelní prostor je vytvářen sérií lepenkových desek výtvarně zpracovaných řezáním a kresbou. Desky mají v sobě strategicky umístěny kolmé zářezy, tloušťkou odpovídající lepence. Takto je možno je do sebe zaklesnout, čímž se okamžitě vytváří jednoduchý scénický prostor. Na podobném principu fungují i menší rekvizity (např. židle, polička), které je možno do desek na několika konkrétních místech zasunout. Technická jednoduchost umožňuje velkou škálu variací a také by neměl být problém poškozenou součást nahradit, či vytvořit novou. Zvoleným materiálem je měkká lepenka, která sice postrádá určitou odolnost, zato je to pro dětskou hru bezpečná - to mi bylo prioritou, jelikož ničení a vlastní opravu předpokládám. Osvětlení scén by mělo být technicky co nejprostší, aby manipulace s ním nebyla pro dítě příliš složitá či nebezpečná. Předpokládám tedy použití vlastního dostupného zdroje - nejlépe stolní lampičky, se kterou dítě může snadno pracovat. Myslím si, že s trochou snahy je takto možno vytvořit dostatečně působivou atmosféru scény, bez zbytečně zatěžující přídatné techniky.

Loutky jsou cíleně jednoduché. Vodi se shora způsobem, kdy má dítě rozložený divadelní prostor na stole/zemi před sebou a postavy vkládá dolů do světa. Získává tak dokonalou kontrolu a přehled. Jak to často bývá u dětských kreseb, zredukovala jsem postavám končetiny, považujíc je za sekundární položku, která má spíše symbolický význam. Přesto jsem je připojila kolmo a umožnila jim na těle nezávislý (kývavý) pohyb, jímž je možno dostatečně simulovat chůzi a určitou škálu gest. Ruce se dají ovládat připevněnými provázky. Loutky takto nejsou k vodění zbytečně technicky složité a zároveň je jim poskytnuta určitá živost. Postava vlka umí stát, sedět a je vytvořena tak, aby obsahovala prostor na loutku babičky a karkulky. Po vsunutí obou postav je možno vlkem dále svobodně manipulovat a loutky pak zase vysunout ven. Pro příběh je nezbytná rekvizita čepce, jenž by seděl postavě babičky i vlka. To je umožněno posuvným systémem, který spojuje dvě vrstvy čepce. Takto se dá rozšířit a nasunout na hlavu vlka a zase zúžit na placatou hlavu babičky.

7 Popis díla

Výstupem mé práce je 12 kreseb na papíru typu popset formátu B2 a gramáže 120 ve dvou barevných provedeních (písková, černá).

Dále pět loutek, jež ztvárňují základní postavy pohádky O Červené karkulce. Všechny jsou připevněny na kulaté dřevěné tyči, která umožňuje snadné vodění. Jejich těla jsou tvořena dvěma vrstvami dřevité lepenky (1mm a 2mm), obě strany jsou kresebně řešeny a mají pohyblivé končetiny, jimiž je možno manipulovat.

Nakonec série kulis. Ta je tvořena dřevitou lepenkou o tloušťce 2mm. Kulisy jsou kresbou a řezáním upraveny tak, aby simulovaly různá prostředí pohádky O Červené karkulce. Je možno je sestavit v několika variantách, takže není problém vytvořit divadelní prostor, který by zcela vyhovoval cílenému představení. Chce-li někdo mít domeček v lese, nebo les v domečku - vše je možné! Kromě základních desek zastupujících prostředí, jsem vytvořila i dílčí rekvizity, které jsou stěžejní pro základní příběh (postel, čepce, dveře).

8 Přínos práce pro daný obor

Již v kapitole 3 jsem nastínila přínos, jenž by moje práce měla mít. Zvolila jsem si za cílovou skupinu děti mladšího školního věku a pro tyto by mé dílo mělo mít smysl. Myslím si, že je potřeba začít tvořit hračky, jenž dávají dítěti prostor a umožňují mu být samo sebou, plně a autenticky. Nevnucovat jim náš pohled na jejich zábavu. Vytváříme pro ně hračky, co si hrají sami - co potom má dělat dítě?

Když jsem v rámci přípravy studovala pohádkové knížky a procházela hračkářství, neměla jsem z výtvarné kvality produktů zrovna dobrý dojem. Děti dovedou reagovat na umění velmi silně a já mám pocit, jakoby na to občas tvůrci trošičku zapomněli. Přesto vnímám vlnu kvalitních děl pro dětského spotřebitele a do ní bych chtěla svou bakalářskou prací přispět.

Mluvila jsem o své práci s pestrou škálou maminek ze svého okolí a všechny mi (snad nejenom ze slušnosti) potvrdili, že by byly nadšené, kdyby něco takového mohli dítěti pořídit. Ocenili hlavně možnost jiného kreativního vyžití, než poskytují tradiční pastelky a papír. Takto dítě dává prostor své imaginaci za pomoci techniky jenž už zvládlo (řeč) a může tudíž volně a bez zábran tvořit. Také se rodičům líbila představa společné aktivity, kdy se mohou stát dítěti plnohodnotným partnerem při hře. Vznikne tak prostor, v němž nahlédnou do vnitřního světa svého potomka a teoreticky na něj mohou nenásilně výchovně působit.

9 Silné stránky

Za silnou stránku své bakalářské práce považuji celkovou myšlenku a cíl. Má motivace je podložena poctivým studiem a věřím, že zvolenou problematiku má smysl řešit. Formu a techniku jsem podřídila cílenému efektu, jenž se mi podařilo vyvolat (minimálně v rámci dotázaných maminek). Dále bych se odvážila tvrdit, že jsem přišla s originálním řešením, které by mohlo mít i určité komerční využití.

Výsledkem mé práce je komplexní a v praxi použitelné dílo, k němuž jsem ještě navíc vytvořila sérii ilustrací. Ty mají svou osobitou atmosféru a byly kresleny s upřímným záměrem vyjádřit můj dojem z pohádky.

10 Slabé stránky

Když jsem si volila téma, tušila jsem, že budu čelit četným problémům a že z toho může ve výsledku vyplynout mnoho nedokonalostí. Vím, že jsem si dobrovolně vzala velké sousto¹ a tudíž jsem nevěnovala některým aspektům mé práce tolik času, kolik bych ráda. Řemeslná stránka dle mého názoru nedosahuje čistoty provedení, již by si zasloužila.

Jakožto největší slabou stránku výsledného objektu bych viděla poměrně striktní ohraničení cílové skupiny. Objekt přece jen není dostatečně sofistikovaný, aby mohl konkurovat hračkám určeným pro děti vyššího věku. Zároveň uvedení do hry bude pravděpodobně vyžadovat netriviální motivaci poskytnutou rodičem, avšak věřím, že ta bude násobně vrácena při případném úspěchu.

¹kromě plánovaného divadla jsem se uvázala k vytvoření 12-ti ilustrací, s nimiž mám malé zkušenosti a jejichž formát mě nevyhovoval a nutil použít techniku, jenž mi byla cizí

11 Seznam použité literatury

- [1] CLAPARÉDE, E. *Psychologie dítěte a experimentální pedagogika*. Brno : Ústřední spolek jednot učitelských na Moravě, 1925.
- [2] DVOŘÁK, K. *Nejstarší české pohádky*. Praha : Argo, 2001. ISBN 80-7203-368-9.
- [3] HOLEŠOVKÝ, F. *Naše ilustrace pro děti a její výchovné působení*. Praha : Státní nakladatelství dětské knihy, 1960.
- [4] HOLEŠOVKÝ, F. *Čeští ilustrátoři v současné knize pro děti a mládež*. Praha : Albatros, 1989.
- [5] KOUŘIL, M. *Základy teoretické scénografie*. Praha : Scénografický ústav, 1970.
- [6] MIKEŠ, P. *Etiopské bajky a pohádky*. Kopp, 2003. ISBN 80-7232-195-1.
- [7] PERRAULT, C. *Červená Karkulka*. Havlíčkův Brod : Fragment, 1998. ISBN 80-7200-268-6.
- [8] PIGAET, J. – INHELDEROVÁ, B. *Psychologie dítěte*. Praha : Portál, 1997. ISBN 978-80-71781-46-2.
- [9] SOKOL, F. *Estetická výchova, dětské publikum a loutkové divadlo*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1982.
- [10] TRNKA, J. *Červená karkulka*. Studio trnka, 2009. ISBN 978-80-87209-37-0.
- [11] ZACHARNÍK, F. *České divadelní pohádky*. Brno : CPress, 2013. ISBN 978-80-264-0172-8.
- [12] ZMATLÍKOVÁ, H. – PEISERTO VÁ, A. *Zahrada pohádek bratří Grimmů*. Artur, 1999. ISBN 80-86216-00-4.

12 Resumé

The topic of my bachelor thesis is called: Drawing series on literary topic. I have chosen a popular Czech fairytale - Red ridding hood, that is full of dark atmosphere and have deep roots in our society. According to the deal with my supervisor, I created twelve illustrations (format B2). I used oil crayon, which provides a wide scale of rich colours and is convenient for drawing on bigger surface.

I did not stop there as my main goal was to create a special object somewhere between board game and puppet theatre. I wanted to proceed from my drawings and add something new. I studied child psychology a decided to focus on developing their imagination and rhetorical abilities. I wanted to give them space, where they can play freely and be creative. Contemporary toys are very sophisticated. They can dance, talk and some of them can even make a poo, all you have to do is press some buttons. This way they leave no space for the actual kid – when I was little, all I needed was a peace of stick and I was able to play hours, using just the creativity in my head - creativity that every kid has.

My bachelor thesis tries to give children back initiative and control over their toys. I have chosen a form of puppet theatre, because I believe that it can give a great amount of good values. In the performace, you can see basic examples of human relationships and dealing with conflicts. All of that is necessary for right education in children’s first years (I am focusing on children between 7 and 12 years of age).

The puppet theatre I made is quite original. I have united the otherwise seperate roles of actor and viewer. Child is not passivey sitting in front of one stage. I have made a set of stage props, which can be put together, so they will create and scene. Children can make all the basic places, where Red ridding hood is set. And its all up to them, no rules, just boards with drawings, which they can freely put together. In this space is child a leader, it had created the world of his fairytale and now the show begins! Child can play just for itself or it can have a companion(friend or parent) so it will practise improvising skills and dealing with interpersonal conflicts.

13 Obrazová příloha

Obrázek 13.1: Ilustrace

Obrázek 13.2: Ilustrace

Obrázek 13.3: Ilustrace

Obrázek 13.4: Ilustrace

Obrázek 13.5: Ilustrace

Obrázek 13.6: Ilustrace

Obrázek 13.7: Ilustrace

Obrázek 13.8: Ilustrace

Obrázek 13.9: Ilustrace

Obrázek 13.10: Ilustrace

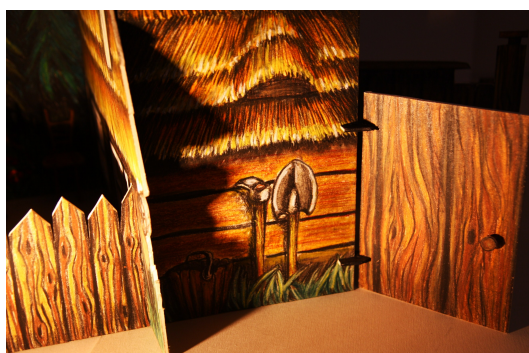
Obrázek 13.11: Ilustrace

Obrázek 13.12: Ilustrace

Obrázek 13.13: Kulisy

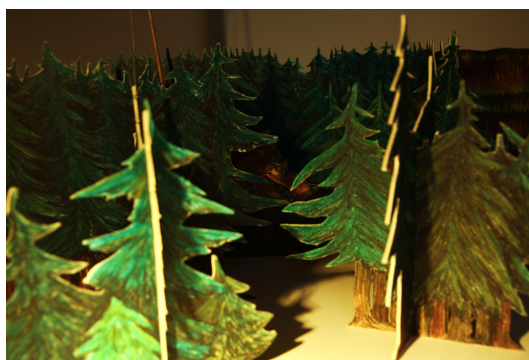
Obrázek 13.14: Kulisy

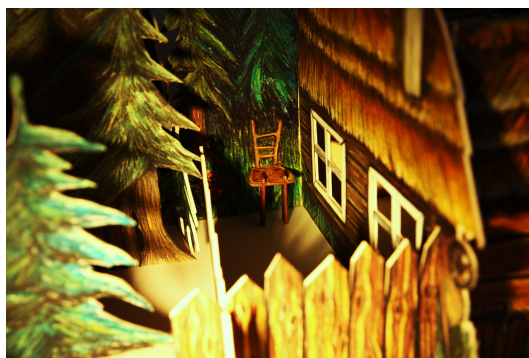
Obrázek 13.15: Kulisy

Obrázek 13.16: Kulisy

Obrázek 13.17: Kulisy

Obrázek 13.18: Kulisy